

ภาษาจินตภาพในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ

นางสาวดลฤทัย ขาวดีเดช

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-785-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE LANGUAGE OF IMAGERY IN THE SHORT STORIES OF
USSIRI DHAMMACHOTI**

Miss Donruethai Khaodeedech

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai**

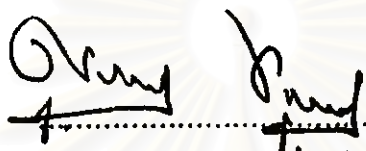
**Department of Thai
Graduate School
Chulalongkorn University**

Academic Year 1997

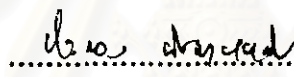
ISBN 974-638-785-5

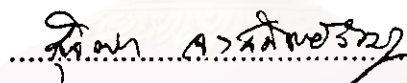
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาษาจินตภาพในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ
โดย นางสาวชลฤทัย ขาวดีเดช
ภาควิชา ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

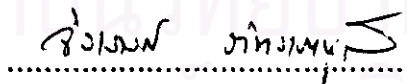

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประคอง นิมนานเหมินทร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ อัญชลินกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์จิราภรณ์ ภัทรภาณุภัทร)

คลฤทัย ชาวดีเศร : ภาษาจินตภาพในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ (THE LANGUAGE OF IMAGERY IN THE SHORT STORIES OF USSIRI DHAMMACHOTI) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, 369 หน้า. ISBN 974-638-785-5.

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาลักษณะของภาษาจินตภาพในเรื่องสั้นของ อัศศิริ ธรรมโชติ เพื่อชี้ให้เห็นว่า การสร้างภาษาจินตภาพในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ เป็นลักษณะเด่นอันทำให้งานเขียนมีความชัดเจนงดงาม

ผลการศึกษาพบว่า ภาษาในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ มีลักษณะต่างๆซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพที่ชัดเจนลึกซึ้งและทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ อันได้แก่ การเล่นเสียงสัมผัสคล้องจองและจังหวะ การใช้คำซ้อน การใช้คำบอกแสง สี การใช้คำทำเนียบกวี การใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม การซ้ำคำ การใช้ประโยคซ้ำความ การใช้ประโยคคำถาม การใช้ประโยคยาว การสร้างความสมดุลทางโครงสร้างประโยค การใช้ภาพพจน์และสัญลักษณ์ ลักษณะการใช้ภาษาทั้งหมดนี้ มุ่งสร้างจินตภาพที่สอดคล้องกับสารสำคัญของเรื่อง มีสัมผัสภาพและเป็นเอกภาพ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การตีความและเข้าใจสารสำคัญของเรื่องอย่างลึกซึ้งชัดเจน ได้แก่ จินตภาพของความโหดร้าย ความน่าสะพรึงกลัว ความทุกข์ ความเศร้า ความเหงา ความท้อแท้ และความสิ้นหวัง จินตภาพเหล่านี้ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ในชื่อเรื่อง และฉาก

อัศศิริ ธรรมโชติ เลือกใช้สภาพธรรมชาติที่โหดร้ายรุนแรง เช่น "พายุ" "มรสุม" และ "ไฟ" เป็นสื่อแสดงความโหดร้ายที่มนุษย์ได้รับ ใช้ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน คือ ให้ธรรมชาติและสถานที่ทำกิริยาอาการและมีความรู้สึกเศร้า เช่น "ต้นหญ้าเืองหงอย" "ลมครางเศร้าๆ" "คลื่นลมทวนให้" "ทะเลร่ำไห้" "ซอเหงาอ้างว้าง" และใช้ภาพพจน์แบบอุปมาอุปไมยคือ "ทะเลน้ำตา" เพื่อสื่อความรู้สึกเศร้าที่มีปริมาณมากมายมหาศาล รวมทั้งใช้ "บทเพลงเศร้า" "ฝน" เป็นสัญลักษณ์ของความเหงาเศร้า ใช้ "รถไฟ" และ "เครื่องจักร" เป็นสัญลักษณ์ของสังคมสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความโหดร้าย และใช้ "หมาบ้า" เป็นสัญลักษณ์ของมนุษย์ที่ไร้จริยธรรมในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง จินตภาพต่างๆเหล่านี้ส่งผลให้สารสำคัญของอัศศิริ ธรรมโชติ สื่อมายังผู้อ่านโดดเด่น และเข้มข้นด้วยพลังความคิด โดยสื่อผ่านความงดงามแห่งวรรณศิลป์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ภาษาไทย.....
สาขาวิชา.....ภาษาไทย.....
ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิติสด.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C710034 : MAJOR THAI

KEY WORD: THE LANGUAGE OF IMAGERY / SHORT STORIES / USSIRI DHAMMACHOTI

DONRUETHAI KHAODEEDECH : THE LANGUAGE OF IMAGERY IN THE SHORT STORIES OF USSIRI DHAMMACHOTI. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.SUCHITRA CHONGSTITVATTANA, Ph.D. 369 pp. ISBN 974-638-785-5.

The thesis is a study of the language of imagery in Ussiri Dhammachoti's short stories in an attempt to prove that the language of imagery is an outstanding characteristics contributing to literary beauty of the works.

The study reveals various elements in the language use leading to vivid imagery and deep emotion. These elements are the use of rhyme and rhythm, synonymous compound word, colour word, poetic diction, paradox, repetition of word and phrase, rhetoric question, long sentence, parallelism, metaphor and symbol. All these elements in the language use enhance the creation of unifying imagery that ultimately conveys deep messages of the works. The imagery in the works is mostly imagery of cruelty, suffering, fear, sorrow, loneliness and hopelessness. The use of imagery prominently appears in the title and the setting.

Ussiri selects the imagery of violent nature like 'storm' 'monsoon' and 'fire' to convey cruelty. He also describes nature and places in a sorrowful mood like 'the grass is mute' 'the wind whispers sadly', 'the waves lament', 'the sea weeps' and 'the lane is lonely'. He also uses 'the sea of tears' as well as 'sad melody' and 'rain' to convey an abundance of sorrows. The symbol of 'train' and 'machine' is used to symbolize a modern society full of cruelty, whereas 'a mad dog' is compared to an uncontrolled human beings. The unity between the message and the imagery in Ussiri's works renders a beautiful vividness of the message to his readers.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ภาษาไทย

สาขาวิชา..... ภาษาไทย

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อผู้ผลิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในระหว่างการศึกษา ผู้วิจัยได้รับทุนการศึกษาจากพระพรหมคุณาภรณ์ (จิรปญฺญมहाเถระ, ด.เจียม กุลละวณิชย์) จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา จงสถิตยวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้มอบขวัญและกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยความรักและเมตตาอย่างที่สุดจนน้ำทิพย์ชโลมใจผู้วิจัยเสมอมา ทั้งยังให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยความห่วงใยและเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประคอง นิมมานเหมินท์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ อัญชลินกุล และอาจารย์จิราภรณ์ ภัทราภาณุภัทร คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆและให้คำแนะนำจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และมอบความรักและกรุณาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณคุณอัครศิริ ธรรมโชติ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ธเนศ เวศร์ภาดา ผู้ให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่งและคอยช่วยเหลือให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณนางสาวจตุพร มีสกุล นางสาวนภภัตต์ วัฒนสุชาติ ปิยมิตร และเพื่อนๆ พี่ๆน้องๆ ผู้คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา ตลอดจนเพื่อนร่วมงานที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยทุกคน

ขอขอบคุณนายชัชวาล เวศย์วรุตม์ นางสาวกมลลดา เวศย์วรุตม์ นายพูนศักดิ์ ชะล่านัย และนางสาวมธุรส กุลจินต์ ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่าช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย และขอขอบใจลูกศิษย์ทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบรำลึกถึงพระคุณของแม่ ผู้ให้ชีวิต และมอบความรักแก่ลูกทุกขณะเวลา รวมทั้งพี่ชายที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยหลายประการ และ ขอรำลึกถึงพ่อ พี่สาว พี่ชาย และ น้องชาย ผู้ล่วงลับไปแล้ว ขอให้พ่อ พี่ และน้อง ได้รับความสำเร็จในการศึกษาของผู้วิจัยในครั้งนี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
2 การสร้างจินตภาพโดยการเล่นเสียงและจังหวะ.....	8
1.การเล่นเสียงสัมผัส.....	9
1.1 การสัมผัสพยัญชนะ.....	9
1.1.1 การสัมผัสพยัญชนะโดยการใช้รูปแบบกลบท.....	10
1.1.2 การสัมผัสพยัญชนะแบบสัมผัสกัน.....	18
1.1.3 การสัมผัสพยัญชนะโดยการใช้คำซ้อน.....	27
1.2 การสัมผัสสระ.....	37
1.2.1 การสัมผัสสระในวรรคแบบสัมผัสชิด.....	37
1.2.2 การสัมผัสสระในวรรคแบบสัมผัสชิดและสัมผัสกัน.....	42
1.2.3 การสัมผัสสระระหว่างวรรค.....	46
2.การเล่นจังหวะ.....	51
2.1 การซ้ำโครงสร้างวลี.....	52
2.2 การเว้นวรรคตอน.....	56
3 การสร้างจินตภาพโดยการใช้คำและประโยค.....	62
1.การสร้างจินตภาพโดยการใช้คำ.....	63
1.1 การใช้คำซ้อน.....	63

1.2	การใช้คำบอกแสง สี.....	82
1.3	การใช้คำทำเนียบกวี.....	97
1.4	การใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม.....	106
1.5	การซ้ำคำ.....	117
2.	การสร้างจินตภาพโดยใช้ประโยค.....	141
2.1	การใช้ประโยคซ้ำความ.....	141
2.2	การใช้ประโยคคำถาม.....	158
2.3	การใช้ประโยคยาว.....	172
2.4	การสร้างความสมดุลทางโครงสร้างประโยค.....	184
4	การสร้างจินตภาพโดยใช้ภาพพจน์และสัญลักษณ์.....	198
1.	การใช้ภาพพจน์.....	198
1.1	การใช้ภาพพจน์เพื่อขยายให้เห็นภาพ.....	199
1.2	การใช้ภาพพจน์เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก.....	212
2.	การใช้สัญลักษณ์.....	230
5	ภาษาจินตภาพกับสารสำคัญของเรื่อง.....	256
	สารสำคัญของเรื่อง.....	256
5.1	ชะตากรรมของมนุษย์อันเนื่องจากปัญหาทางการเมือง.....	258
5.2	ชะตากรรมของมนุษย์อันเนื่องจากปัญหาความอยู่ดีธรรม ในสังคมและช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน.....	273
5.3	ชะตากรรมของมนุษย์อันเนื่องจากปัญหาความยากจน และสภาพธรรมชาติที่โหดร้าย.....	279
5.4	ปัญหาของคนยากจนที่ต่อสู้ชีวิตในเมืองหลวง.....	285
5.5	ปัญหาการห้วงหาแผ่นดินถิ่นเกิดของคนชนบทที่เข้ามา อยู่ในเมืองหลวง.....	296
5.6	ปัญหาของโสเภณี.....	301
5.7	ปัญหาการขาดจริยธรรมของมนุษย์.....	308
5.8	ปัญหาอันเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป.....	316
5.9	ปัญหาของชีวิตทหาร.....	328
5.10	ปัญหาความรักของหนุ่มสาวและชีวิตคู่.....	335
5.11	ปัญหาของการยึดถือความเชื่อและค่านิยมโบราณ.....	340

5.12. สภาพชีวิตที่มีความทุกข์แต่ยังมีความหวังหรือได้พบ ความสุข.....	345
5.13. ชีวิตของหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย.....	352
5.14. การปิดฉากสุดท้ายแห่งชีวิต.....	355
5.15. ความสุขครั้งอดีต.....	358
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	361
รายการอ้างอิง.....	365
บรรณานุกรม.....	368
ประวัติผู้เขียน.....	369

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย